

Středoškolská technika 2012

Setkání a prezentace prací středoškolských studentů na ČVUT

STROMY SE NA NÁS DÍVAJÍ

Natalie Orszulíková

Střední průmyslová škola stavební Havířov
Kollárova 1308/2, Havířov - Podlesí

Technické lyceum 4.A

Vedoucí práce: Ing. Jan Smejkal

HAVÍŘOV 2012

Prohlašuji, že jsem svou maturitní práci vypracovala samostatně a použila jen uvedeníh pramenů a literatury. Souhlasím s tím, aby má práce byla používána jako studijní materiál pro případné zájemce na Střední průmyslové škole stavební, Havířov, příspěvková organizace.

V Třinci dne 5. 3. 2012

.....
vlastnoruční podpis

Děkuji Ing. Janu Smejkalovi za odborné vedení maturitní práce.

V Havířově dne 5. 3. 2012

.....
vlastnoruční podpis

ANOTACE

Ve svém maturitním projektu se zabývám zahradní architekturou. Název mého projektu je brán symbolicky. Stromy zde představují přírodu, která se na nás dívá, neboli nás obklopuje. Zaměřila jsem se na rozmanitost zahradní architektury od dávných zahrad až po moderní zahrady. Cílem mé práce je dozvědět se, jak se zahradní design měnil s časem.

ANNOTATION

My graduation project is focused on garden architecture. The topic of my project is more about symbolical meaning. There is a parallel with trees which represent the nature as something what is looking at us and is around us. I have focused on diversity of landscape architecture from ancient gardens to modern gardens. The main objective of my project is to learn how to garden design changed in time.

OBSAH

Úvod	6
1 Zahrady starověku	7
1.1 Eden.....	7
1.2 Babylonské visuté zahrady	8
1.3 Egyptské zahrady.....	10
1.4 Perské zahrady	Chyba! Záložka není definována.
1.5 Římské zahrady	Chyba! Záložka není definována.
2 Rozmanitost zahradní architektury	17
2.1 Evropské zahrady.....	17
2.1.1 Francouzské zahrady.....	17
2.1.2 Anglické zahrady.....	27
2.2 Moderní zahrady	34
2.3 Japonské zahrady	40
Závěr	52
Seznam obrázků	53
Použitá literatura a prameny	55

ÚVOD

Můj projekt má název „Stromy se na nás dívají“. Název mého projektu je však brán symbolicky. Stromy zde představují přírodu, která se na nás dívá, neboli nás obklopuje. A právě zahrady odrážejí zvláštní vztah mezi člověkem a přírodou. V každé kultuře velebili básníci zahradu jako posvátné místo, jako zemský ráj. Právem můžeme některé dávné či současné zahrady označit jako mistrovská díla. Ve svém projektu se zabývám zahradami od dávnověku až po moderní zahradní architekturu. Tento projekt jsem si vybrala, protože obdivuji přírodu. A právě naše zahrady ukazují, jaký vztah k přírodě máme. A pokud nemáme vyloženě cit pro design, je moudré se inspirovat těmi, kteří ho mají. Je to vlastně jako móda. Někdy i hodiny pročítáme časopisy nebo články na internetu, jen aby náš outfit byl podle poslední módy. Zjišťujeme, které prvky oblečení k sobě pasují a které barvy k sobě ladí. A stejně je to i se zahradami. Díky zkoumání se můžeme inspirovat, a naučit se mnoho rad, jak dosáhnout krásné zahrady. A pak můžeme nechat pracovat naši fantazii při vytváření zahradních jezírek, cestiček, teras či altánů. Vše samozřejmě v harmonii s domem i zbytkem zahrady. Přidat dekorace jako kameny, gabiony nebo živé ploty. Zjistíme, že osvětlení může mít nejen funkci užitnou, ale také estetickou. Prostě si vytvořit místo, za které budeme pyšní a budeme se v něm cítit dobře. Sama jsem se tím zabývala, a tak v kapitole Moderní zahrady můžete číst alespoň 10 základních rad, jak vytvořit dokonalou zahradu. Jistě vás, tak jako mě, okouzlí styl japonských zahrad. Umění japonských zahrad představuje umění kompozice, prolínání a rozložení mnoha elementů. Když jsem se dozvěděla, že existují mini zenové zahrady, a že není těžké si je udělat, neváhala jsem, a tak v závěru mé práce můžete vidět výsledek. Mou vlastní zenovou zahradu. Snažila jsem se podrobně popsat, jak jsem při práci postupovala a výsledek zdokumentovat fotografiemi. Všem mohu doporučit, aby si vytvořili svou vlastní mini zenovou zahradu.

1 ZAHRADY STAROVĚKU

1.1 EDEN

Také známá jako Rajská zahrada. Lidská zkušenost s rájem začala v zahradě, která ležela v oblasti zvané Eden, možná poblíž jezera Van v novodobém Turecku. O poloze zahrady Eden existují pouze dohady. Základním prostředkem k určování její zeměpisné polohy je biblický popis řeky, „která vycházela z Edenu“ a která se potom rozdělila do čtyř ‚hlavních toků‘.

Tak vznikly řeky Eufkrat, Chiddekel, Pišon a Gichon. První lidská dvojice, Adam a Eva, měla tuto zahradu „obdělávat a pečovat o ni“. Samotná Bible se zmiňuje o zahradě Eden, jako o zahradě, ve které byla hojnost stromů žádoucích na pohled a dobrých k jídlu. Dá se předpokládat, že po Adamově vypovězení z rajské zahrady, když nebyl nikdo, kdo by „ji obdělával a pečoval o ni“, zahrada přirozeně zarůstala a jejími obyvateli byla jen zvířata. Pak ji zaplavily vody potopy a až na božský záznam o její existenci se o její poloze nic neví.

Obrázek 1 – zahrada Eden

1. 2 BABYLONSKÉ VISUTÉ ZAHRADY

Babylon na březích Eufratu, neboli „Bábel“ Starého zákona, je považován za první světové město lidstva. Toto město obzvláště proslavily tři vynikající a vzhledem k tehdejší technice téměř senzační stavby: Babylonská věž, mocné městské opevnění a nakonec visuté babylonské zahrady. Jsou známé jako visuté zahrady Semiramidiny a právem oslavovány jako jeden z divů starověku. Před více než 2 500 lety je vybudoval král Nebukadnecar, který vládl v letech 605 - 562 př. n. l., pro svou médkou manželku, jíž se stýskalo po lesích a kopcích v její vlasti. Když se královna procházela touto terasovitou krajinou, její stesk se pravděpodobně rozplynul.

Palácové zahrady nebyly tehdy v Orientu ničím neobvyklým, ale visuté zahrady překonaly vše, co dosud existovalo. Tato 22 metrů vysoká stupňovitá stavba s oblouky a klenbami, všemi bohatě osázenými, obsahovala dost zeminy na to, aby v ní mohly růst velké stromy. Rozmanitost rostlin v zahradách lze podle popisu tehdejších i pozdějších řeckých a římských autorů označit za naprosto ojedinělou. Svým vojákům vydal Nebukadnecar rozkaz vykopat a přivést do Babylonu všechny neznámé rostliny, které vojáci na svých cestách naleznou. V Babylonu tak pomalu rostla velká a pestrá zahrada, kterou můžeme nazvat první botanickou zahradou světa. Zahradnické práce jako péče o půdu, sázení, zalévání, okopávání, ošetřování rostlin zaměstnávaly stovky otroků. Nikdo s určitostí neví, jaké rostliny se zde pěstovaly, ale v královských zahradách v nedalekém Kalchu (dnes Nimrúd) měl král Aššurnasirpal II. mandloně, kdouloně, myrtu, jalovec, datlovníky, fíkovníky, marhaníky, slivoně, hrušně a vinou révu. Zahrada byla zřejmě protkána sítí kanálů, z kterých bylo možné vytahovat vodu na kteroukoli terasu. Voda z hlubokých studní se na nejvyšší terasu zahrad dostávala zřejmě pomocí vědra a kladky. Rostliny na terasách byly zavlažovány pomocí povrchových kanálů zásobovaných vodou ze studní. V zemích s horkým podnebím je tekoucí voda v zahradách důležitá. Vytváří chladné a vlhké prostředí. Vodu mohla do zahrad přivádět také soustava kanálů z řeky Eufratu. Únikům vody měly bránit zdi z pálených cihel izolované vrstvami přírodního asfaltu, rákosu a olověného plechu. Vysazením stromů blízko sebe vznikl stín a udržela se vlhkost.

Rostly zde cypřiše, tomely (ebenové dřevo), cedry, duby, jasany, vrby a jedle. Jejich dřevo mělo i praktický význam, např. palmové dřevo bylo silné a nehnulo, proto se používalo na různé konstrukce.

Obrázek 2 – Babylonské visuté zahrady

Obrázek 3 – Babylonské visuté zahrady

1. 3 EGYPTSKÉ ZAHRADY

Vrcholu tento styl dosáhl v Egyptě v letech 1530 - 1350 př. n. l. Zahradnická kultura byla úzce spjata s rozvojem zemědělství a architekturou honosných paláců faraónů a královských úředníků. Součástí zahrady byl zavlažovací systém, který zahrady rozděloval na pravidelné části. Důležitým pojítkem všech druhů zahrad v Egyptě je řeka Nil. Ta byla velkou životodárnou tepnou Egypta a zavlažování polí a úrodné bahno z Nilu přineslo bohaté zemědělské výnosy. Bujná vegetace na březích pomáhala přežívat pozemským i vodním zvířatům. Cesty, živé ploty ze stále zelených dřevin ji dále členily na pravoúhlé obrazce. Nejobvyklejší součástí egyptských zahrad bylo stinné stromořadí, které je typické pro většinu egyptských zahrad. Uprostřed zahrady býval pravidelný bazén, který dosahoval různé velikosti podle zámožnosti majitele. Bazény ve faraonových zahradách byly tak velké, že bylo možné se v nádrži projíždět na plachetnici. Součástí některých zahrad byly také vodotrysky. Vodní nádrž zkrášlovala hejna barevných rybek a květy lotosů, mezi Egyptany tolik oblíbené. Tradiční láska k bazénům a fontánám pravděpodobně měla kořeny v duších lidí tohoto období. Voda hrála podstatnou roli v zahradnickém stavitelství: zdůrazňovala stavitelské prvky, zakrývala venkovní hluk, produkovala příjemné šumění, zavlažovala rostliny, zvlhčovala a ochlazovala horké suché klima, utišovala prašný vítr. Zahrady v okolí chrámů poskytovaly zdroj květin, zeleninu, víno a olivový olej, a tím zajistily potřebné ingredience pro rituály. Zahrady byly obehnané vysokou zdí s jediným vchodem.

Modely zahrady byly umístěny v mnoha egyptských hrobech. V mnoha pohřebních textech, zesnulý hovoří o procházkách pod stromy ve své zahradě a pitné vodě ve svém jezeře. Vily bohatých obyvatel egyptského města měly rozsáhlé zahrady, kde byla i kaple nebo pavilon. Zahrady obsahovaly skrytá místa pro milostná dobrodružství. Domy, paláce, chrámy a kaple v obrazech hrobů téměř vždy měly zahradu. Velmi často je na malbách v hrobkách nalézán celek, jehož vzhled je podrobně propracovaný, a tak lze mít dost dobrý přehled o různých typech zahrad během Nové říše a můžou být rekonstruovány podle takového obrazového svědectví. Skutečné pozůstatky zahrady jsou velmi vzácné. To je částečně způsobeno, že dříve archeologům zřídka záleželo, aby ji našli, a tak zničili veškeré důkazy, které by mohly zůstat.

Obrázek 4 – Egyptské zahrady

Obrázek 5 – Egyptské zahrady

1.4 PERSKÉ ZAHRADY

Tradiční styl perských zahrad ovlivnil vzhled zahrad od Andalusie až po Indii. Na rozdíl od japonské zahrady nebyla inspirována okolní přírodou. Naopak, její podoba naprosto kontrastuje s přírodní „předlohou“. Drsné životní podmínky přivedly Peršany k tomu, aby se ve vymezeném prostoru snažili o co nejuvěrnější podobu jejího protikladu. Skládá se především z takových přírodních složek, které jsou vzácností a protikladem všední skutečnosti. Představa ideálního prostředí je tu spojena s touhou po řádu, který vytváří struktura geometrických tvarů a symetrie. Vše se řídí přesným plánem a přesným geometrickým rozvržením.

Panuje zde velice horké a suché počasí, na většině území jsou pouště a stepi, vlhko je akorát v severní části Íránu u Kaspického moře. Voda byla v pouštních krajích vždy symbolem štěstí a blahobytu. Peršané však povýšili práci s vodním proudem na umění. Není jen nezbytnou podmínkou života, ale především dekorativním prvkem, který zdůrazňuje stavební linie. Návštěvníkům také zpříjemňuje pobyt tím, že zvlhčuje vzduch a svým příjemným šumem zakrývá venkovní hluk. Kvůli nadměrnému suchu hrálo velkou roli uspořádání zahrad. Byla zde vybudována kamenná vodní koryta, která zaváděla vodu do paláce i přilehlých zahrad. Každá zahrada v Íránu je zcela závislá na umělém zavlažování. Voda bývá často přiváděna velmi složitou soustavou dlouhých kanálů. Nedostatek povrchových zdrojů dal vzniknout íránské specialitě – *kanátům*. To jsou sítě tunelů, kterými se čerpá podzemní voda. Kanáty měří často i desítky kilometrů. Voda v nich teče samospádem a k jejímu čerpání není třeba žádné síly. Podzemní vedení má i tu výhodu, že nedochází k žádným ztrátám vypařováním.

Podél vodních stružek rostou stromy a květiny. V místech, kde se vodní proudy kříží, bývají umístěny zahradní pavilony, neboť právě zde dochází žádanému efektu osvěžení. Vodotrysky fungují na principu fyzikálních zákonů. Díky rozdílnému tlaku vody v každé části zahrady chrlí vodu do jiné výšky. Zdi altánků a dlažbu chodníků zdobí abstraktní motivy a mozaiky. Nejdokonalejší zahrady pracují také s mihotavým odrazem krás přírody na vodní hladině. Neodmyslitelně k nim patří zpěvné ptactvo a barevné ozdobné rybičky.

Zvláštní postavení v perské zahradě mají rostliny. Každý druh zastává svou přesně určenou dekorativní či ochrannou funkci. K běžně používaným stromům patří topoly a cypřiše, které působí majestátním dojmem, především pokud stojí v řadě za sebou. Jilmy a vrby poskytují blahodárny stín v horkém létě. Borovice jsou vysazovány příležitostně, nejen pro svou malebnost, ale i kvůli příjemné smolné vůni jehličí. K ozdobám každé zahrady patří citrusy, jejichž barevné plody nádherně oživují každý prostor. Koruny stromků keřů také poskytují ochranu klenbu přes noc. Husté větvoví citrusů efektivně omezuje ztrátu vlhkosti a zmírňuje kolísání teplot. Populárním keřem je rovněž růžově kvetoucí oleandr.

Íránci milují květiny a jejich zahrady proto září všemi barvami. Perské zahradnictví se nesnaží květiny od sebe oddělit. S citem se míchají dohromady, aby došlo k vytvoření barevné škály lahodící oku a směsice nádherné vůně. Zvláštní postavení je vyhrazeno pouze tulipánům, které mají v Persii svůj domov. Právě odtud se dostaly ve středověku ke dvoru Osmanských sultánů a dále i do Holandska. Ještě více jak tulipány milují ovšem Peršané růže. Jejich pěstování je v Íránu přímo kultem. Oblibu těchto květin dosvědčují i verše všech významných perských básníků.

Jeden z nich se ptá: „Ó prodavači květin, proč prodáváš růži za stříbro? Co si za získané peníze můžeš koupit vzácnějšího než zase růži?“

Jedna starobylá perská legenda vysvětluje, jak tato ušlechtilá květina přišla na svět. Rostliny si prý jednou stěžovaly v nebi, že jejich vládce lotos v noci spí. Aby je usmířil, jmenoval Alláh novou královnou květin bílou růži. Slavíka její krása natolik uchvátila, že se jí rozhodl obejmout. Ostrý trn ho při tom poranil na prsou. Z kapek jeho krve pak vznikly červené růže, ozdoba všech perských zahrad.

Zbytky nejstarší známé perské zahrady najdeme poblíž ruin Pasargard na jihozápadě Íránu. Asi 550 let před naším letopočtem ji dal vybudovat král Kýrus, zakladatel Perské říše. Dnes už však nespátříme nic z nádhery parku. Zachovaly se jen obvodové zdi a torza vyschlých vodních koryt a nádrží

Obrázek 6 – Čehel sotún, Isfahán, Írán

Obrázek 7 – Tádž Mahál, Ágra, Indie

1.5 ŘÍMSKÉ ZAHRADY

Římské zahrady byly ovlivněny perskými a řeckými zahradami, jejich architekturou a jejich způsoby, což souvisí s prolínáním kultur i válečnými výpravami.

John Claudius Loudon (1783 – 1843) v rozsáhlé publikaci zabývající se historií zahradnictví píše: „Římané se naučili zahradnictví od Řeků a Řekové od Peršanů a tak postupovalo jako každé další umění od civilizací východu na západ.“

Zahrada se stala místem odpočinku a zejména jako místo sloužící k reprezentaci. Římské zahrady se staly díky osobitému vkusu Římanů vrcholnými zahradnickými díly své doby. V dobách kolem 1. století n. l. se Římané jasně odlišovali stylově, umístěním a skladbou. Nejvíce známé městské zahrady měly často pravidelný tvar a obvykle byly založeny jako pravidelné, geometrické zahrady. Využití zahrady jako součásti obydlí bylo ještě používanější než u Řeků. V zahradách se i spávalo. Uprostřed pravidelně členěného peristylu stála kašna nebo vodotrysk, cesty byly dlážděné, lemované květinovými záhony. Římané obdivovali přírodní scenérii s ohromným nadšením. Na pravidelný architektonický styl římské zahrady, výrazně odkazují zahrady a zahradní styly v celé Evropě až do konce 18. století. Větší parky měly části podobné holandským a francouzským barokním zahradám, avšak v dalších částech jsou podobné přírodně krajinářským parkům. V okrasných zahradách se obvykle nacházely ovocné dřeviny zcela výjimečně. Prakticky u každého obydlí byla zeleninová zahrada, za jejíž stav zodpovídala hospodyně. Při pěstování květin i zeleniny Římané používali rychlení a oddalování kvetení a plodnosti, tak jak je tomu dnes. Římané dospěli k studiu složení nebo mísení vonných stromů a studovali, jak je vysadit aby se vůně vzájemně přizpůsobily. Předpokládá se, že Římané používali nejen skleníky, ale i zahřívací stěny k rychlení svých produktů.

Zahrada v Římě je stejně jako v Egyptě nedílnou součástí obydlí, vil, prostých domů i společenských a kulturních staveb. Výstavba parků pro veřejnost byla také výrazem politické prestiže zadavatele a způsobem politického boje. Rozsáhlé soukromé okrasné zahrady byly předmětem kritiky jako projev marnivosti. Obliba zahrad a kvetoucích rostlin byla rozšířena mezi všemi

vrstvami obyvatel a použití kvetoucích rostlin muselo být dokonce omezováno zákonem. Zahradničení Římanů bylo zcela založeno na zkušenosti. Bylo praktikováno se všemi pověřivými rituály diktovanými náboženstvím, založenými na mnohobožství. Téměř každá zahradnická operace měla svého boha, který byl vyvoláván nebo usmiřován při všech příležitostech. Zemědělských bohů u starých Římanů bylo nejméně dvacet. Například zbožňovaná Venuše, jako protektorka zahrady, tak nabízí svoji přímluvu bohyni čerstvé vody, kterou je Lympha.

Obrázek 8 – Římské zahrady

Obrázek 9 – Římské zahrady

2 ROZMANITOST ZAHRADNÍ ARCHITEKTURY

Zahradní architektura je profese zabývající se prostorovým i funkčním uspořádáním zahrad. Je to profese, která ve spojení estetických a uměleckých hodnot vytváří prostor pro veřejný i soukromý život. Vytváří prostor pro možnost úniku před každodenním stresem. V této části mé práce se podívám na rozdíl zahradní architektury, mezi Evropskými zahradami a Japonskými zahradami.

2.1 EVROPSKÉ ZAHRADY

2.1.1 FRANCOUZSKÉ ZAHRADY

Francouzské zahrady se vyznačují dojmem neomezené rozlohy a perspektivou, velkorysým využitím barokních principů a převahou rostlinných prvků. Aleje se paprskovitě rozbíhají a končí výhledy do krajiny a zpětně na zámek. Úprava je založena na symetrii vzorů a je upravena a vybudována s geometrickou přesností. Ve francouzské zahradě působí voda převážně klidnou hladinou a světelným odrazem ve velkých bazénech a vodních kanálech. Mohutné fontány, vodotrysky i sochařské výtvořiny doplňují jednotlivé detailní pohledy.

Zahrady se postupně stávaly stále více ambiciózní, až došlo k převrácení hodnot. Zahrada není součástí hradu, naopak hrad se stal jedním z příslušenství zahrady. Zahrada zde hraje dominantnější roli.

Typická francouzská zahrada rozděluje několik hlavních cest, od kterých se pravoúhle dělí vedlejší. Cesty jsou lemovány nízkými živými plůtky ze stálezelených dřevin. Hlavní, nejširší cesta obvykle vede středem. Největší plocha je naprosto přehledná a osázena jen nízkými plůtky a květinovými vzory. Na hlavní plochu navazuje mnoho menších ploch, naprosto oddělených živými ploty ze stálezelených dřevin, vysokých často 4 m. Vytvářejí tak intimní zákoutí. Zákoutí nejsou prázdná a stejná, v každé je nějaký dekorativní prvek – socha nebo nádoba s vzácnou rostlinou. V zahradách jsou k vidění zvířata, jako zpestření a krása zahrady, například pávi. Typické stavby jsou altány a pergoly.

Zahrada dává najevo, že majitel je movitý a kultivovaný šlechtic, proto zde můžeme vidět neobvyklé oranžerie, skleníky s tropickými rostlinami nebo dokonce konírny. Instalace vodních prvků jsou využívány, aby dodaly zahradě na bohatosti. Voda napodobuje křišťálové lustry, nádrže hrají roli zrcadel. Tryskající voda napodobuje skleničky a vázy.

Designéři francouzských zahrad používají pravidla geometrie pro dosažení ideálního výhledu. Silným nástrojem jsou aleje, pravidelně se opakující motiv, rytmická linie řezaných keřů a stromů. Postupným zužováním uličky, nebo snižováním výšky stromů a keřů je ovlivňován úsudek diváka.

Versailles

Andrého Le Nôtre udělal z močálovitého území nejrozsáhlejší zahrady Francie. Na podobách zahrad se podílelo mnoho umělců včetně Le Bruna, Mansarta, italských bratrů Francinů a jiných. Většinou tvořili sochy a fontány. Ludvík XIV, nazývaný král Slunce, dokonce osobně kontroloval, jak zahrady vypadají z určitých míst, kde se často vyskytovaly návštěvy. Proto je také kanál širší na západním konci, aby vytvářel perspektivu a odvíjel se tudíž od terasy.

Během úpravy okolní krajiny byla na ploše o rozloze asi 815 hektarů vytvořena rozsáhlá řada formálních zahrad se sochami a fontánami, postaven skleník, založeny zelinářské zahrady, rozlehlé umělé jezero a dokonce zoologická zahrada. Zámecké zahrady byly navrženy pro odpočinek a reprezentaci dvorského života. Rozkládají se na více než 100 hektarech od západního průčelí zámku a musely splňovat právě tak vysoké reprezentační nároky, jako sám zámek. Lesy okolo zámku byly dle potřeby přesázeny a upraveny. Byly v nich vybudovány vyhlídky, široké aleje zdobené sochami a umělé kanály – „malé Benátky“. Během velkolepých barokních dvorských slavností se v parku konala operní představení. Ve formálním schématu zahrady je ukryta celá řada letohrádků, včetně lesíku zdobeného mušlemi, skalkami a okrasnými lampami, kde dvůr v létě tančil.

Asi 300 nejobdivuhodnějších plastik zdobí ve Versailles vodní zahradu, pyramidovou fontánu v Severní zahradě a Apollónovu fontánu v Apollónově jezírku na konci Královské třídy a na začátku Velkého kanálu. Velký kanál (Grand Canal) slouží jako ústřední prvek, v jehož okolí jsou umístěny vodní nádrže, fontány, sochy, květinové záhony, trávníky, lesíky a stinná zákoutí. V obvodu měří 5,5 km a pokrývá plochu o rozloze 23 hektarů. Jeho hlavním účelem je opticky prodloužit zahradu směrem na západ, aby se zdála nekonečná. Návštěvníci se mohou po Velkém kanále projet lodičkou. Alegorické odkazy k bohu slunce Apollónovi, které prostupují celým schématem výzdoby paláce, jsou skvěle doplněné propracovanými sochami na fontánách. Mezi nejúžasnější patří především Apollónova fontána. V centru olověné skupiny soch vyjíždí Apollón, tažený čtyřmi koňmi, což symbolizuje začátek nového dne. Sousoší vzniklo v Tubiho dílně podle návrhu Le Bruna.

Obrázek 10 – palác a jeho zahrady

Obrázek 11 – Apollónova fontána

Obrázek 12 – v pozadí Velký kanál

Skupina čtyř fontán symbolizuje:

„4 součástí, 4 části dne, 4 strany světa, 4 roční období, 4 umění a 4 temperamenty.“

Flore v obležení květů a tří andílků – jaro

Ceres spočívá na svazcích z klasů obilí – léto

Bacchus obklopen hrozny vína – podzim

Saturn spočívá pouze okolo lastur – zima

Obrázek 13 – Flore

Obrázek 14 – Ceres

Obrázek 15 – Bacchus

Obrázek 16 – Saturn

Poslední bosquet vzniklý podle Le Nôtra v letech 1678 – 1682 sloužil jako taneční sál. Výsledného efektu bylo dosaženo díky kombinaci mnoha materiálů: kamenných kaskád z vyvřelin a velkých mušlí, po nichž stéká voda, mramoru, zlatých váz atd.

Obrázek 17 – taneční sál

Obrázek 18 – taneční sál

Oranžerie vybudovaná v letech 1684 – 1886 je na jihu uzavřena kamennou balustrádou a uprostřed zdobena kulatým bazénem s jedním mohutným vodotryskem. Dnešní oranžerie hostí pomerančovníky, palmy a oleandry.

Obrázek 19, 20 – oranžerie

Zahrady Versailles jsou opravdu unikátním místem. Staly se vrcholem světového zahradního umění, mnohokrát napodobovaného, přesto jedinečného a stále okouzujícího.

Zámky na Loiře

Od Gienu po Angers, podél poklidných vod toku, který byl nazýván nejpůvabnější řekou Francie, a podél jeho přítoků se vynořují z lesů stovky pevností a zámků. Proč právě tady je tolik nádherných sídel?

Jedné tragické noci před šesti sty lety zaplavila vojska vítězných Burgundů Paříž ohněm a meči. Tanguy du Chatel, věrný poddaný krále Karla VI., spěchal do paláce a se skupinou jezdců odvezl patnáctiletého francouzského následníka trůnu do bezpečí na zámek Chinon. Tady se v noci 28. května 1418 začala psát historie zámků na Loiře. Po celé století se francouzský královský dvůr s početným doprovodem šlechticů a církevních hodnostářů přesouval na břehy řeky. Stavěly se tu rozsáhlé hrady a zámky a obnovovaly starověké hradby měst. Zámky sloužily panovníkům k obraně před nepřáteli, ale také jako místo odpočinku, bujarých radovánek a milostných pletek. Nádherné stavby, začleněné do přírodního prostředí, dnes vítají tisíce návštěvníků.

Celkem se zde nachází asi 120 hlavních zámků. Řada z nich je na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Přepychová sídla s rozlehlými parky a zahradami jsou považována za architektonické klenoty Francie. Každý ze zámků ukrývá něco specifického.

Kdybychom chtěli prozkoumat všechny zámky podrobně, potřebovali bychom na to celý život. Zaměříme se proto na nejznámější zámek Chenonceau.

Chenonceau

G. Flaubert prohlásil, že Chenonceau je: „Přelud vznášející se na vodě!“. Zámek je druhý nejnavštěvovanější po Versailles. Zvaný také zámek šesti dam. Zahrady byly inspirovány italskými zahradami. O zahrady pečovali jen ti nejlepší zahradníci, kteří na záhonech pěstovali nevšední exotické druhy. K nádvoří zámku vede asi pět set metrů dlouhá platanová alej, která je v noci osvětlena. Vchod hlídají dvě sfingy. Zámek je z jedné strany oklopen zahradou vybudovanou na popud Diany a z druhé strany Kateřiny. Okolo zámku je vodní příkop, zpevněný zděným valem, ve kterém žijí černé labutě. Po příkopě je možné se projet na vypůjčené loďce. Zahrady jsou symetrické. Cesty ze štěrku a písku, tekoucí voda v podobě kanálů. V zahradě se objevují monumentální fontány, vodotrysky a sochy mytologických postav. Zahradní květinová výzdoba se mění vždy na jaře, kdy je zasazeno přibližně 130 000 letniček. Nezapomnělo se ani na zábavu, a tak je podél velké cesty k platanům labyrint.

Obrázek 21 – zámek stojí zčásti na řece

Obrázek 22 – pohled na zámek a zahrady

Obrázek 23, 24 – zámecké zahrady

2.1.2 ANGLICKÉ ZAHRADY

Styl vznikl na počátku 18. století a rozšířil se po celé Evropě. Nahradil formálnější, symetrické francouzské zahrady jako hlavní zahradnický styl v Evropě. Angličané objevili romantickou krásu přírodních scenérií. Předlohy zahrad byly často inspirovány obrazy mnoha umělců. Vyhlásili program „návrat k přírodě“. Doposud byly zahrady pravidelně uspořádané a vládl v nich rytmus. Anglická společnost byla přesycena touto pravidelností. Anglické zahrady jsou nepravidelné, nesymetrické a nemají přímé linie. Architekti se úmyslně vyhýbají geometrickým tvarům, aby tak dosáhli dojmu původní krajiny. Anglický park podporuje individualitu, volnost, přirozenost, dává šanci náhodě, připravuje překvapení, nebo může nabídnout záhadnost, ale v každém případě zde vítězí nepravidelnost nad geometrií a tedy i představitelství nad předvídatelností.

Základními prvky zahrad jsou perfektní trávník a cesty, které spojují nejkrásnější místa. Trávníkové plochy modelují prostor a dosahují velmi výrazného efektu hry světla a stínů. Anglický trávník nevyroste během jednoho roku. Britové tvrdí, že pravý anglický trávník při pravidelné údržbě dosáhne správné hustoty zhruba za sto let. Pro pravé anglické zahrady je typický vystříbený cit pro barevnou kompozici a strukturu rostlin. Zahrada je pestrobarevnou neformální směsí nejlépe tradičních květin, které naplno rozkvetou během léta. Ke stěně se sázejí nejvyšší rostliny, k cestě nejnižší. Zahradníci vynikali uměním využít světla a stínu nebo nápadité zrcadlení korun stromů na vodní hladině. Pokud jsou v zahradě nějaké ploty, bývají živé. Typickým prvkem jsou jezírka a potůčky s ozdobnými můstky. K odpočinku pak zahradní stavby jako altány, pavilony nebo pagody.

Anglickou zahradu můžeme rozdělit na dva hlavní typy zahrady. Buď vznešenou zahradu s přísně udržovaným zeleným trávníkem a uspořádáním upravených stromů a keřů, která připomíná spíše park nebo anglickou venkovskou zahradu. V obou případech je však hlavním posláním anglické zahrady dotvoření a okrasa domu, ať už v podobě honosného sídla nebo skromnější chalupy.

Další typy anglických zahrad:

Cottage - malá útulná zahrádka, pečlivě upravovaná

Bylinkové - založená výhradně na pěstování bylin a koření

Botanické - tradiční anglické botanické zahrady, vystavují různé druhy rostlin

S bludišti - inspirovány francouzskými vzory, poblíž zámků a hradů

Vodní zahrady - zahrady s potůčky, jezírky a kaskádami

Orientální - inspirovány orientálními prvky (pagody, napodobeniny čínských chrámů)

parky a lesoparky - velké plochy anglických trávníků doplněných o remízky, skupinky keřů či o okrasné květiny

Zahrada Stourhead

Nejlepším příkladem vznešené zahrady je zahrada Stourhead v jihovýchodní Anglii. Jsou to tzv. malebné zahrady inspirované obrazy Claude Lorraina. Zahrada zaujímá prostor širokého a úrodného údolí, kde architekt vytvořil jezero s okružní cestou se sérií malebných obrazů. Jezero má zásadní význam pro design Stourhead. Cestu lemují chrámy, sochy, prameny, mosty a grotty. Architektonické části zahrady představují Apollónův chrám, Chrám bohyně Flory, Pantheona a Palladiánský most. Gotické prvky byly postaveny později: Alfrédova věž, venkovská chalupa a Hermitage. Okolní les byl podsazen rododendronem po roce 1791 a další exotické rostliny byly do zahrady přineseny ve 20. století.

Obrázek 25 – jezero

Obrázek 26 – rostlinná výzdoba

Obrázek 27 – Palladiánský most

Zahrada Rousham House

Rousham a zahrada kolem něj jsou místa, kam studenti jezdí studovat práci Williama Kenta. Rousham představuje první fázi anglické krajinářské zahrady a zůstává v podstatě tak, jak ho Kent zanechal. Je to jedna z mála zahrad ušetřená dalších vývojových změn, s mnoha prvky, které potěšily návštěvníka již v 18. století a zůstávají dodnes obdivované. Kent obrátil aleje k ukončení cesty a vytvořil řadu pruhledů zdobených alegorickými sochami Apollona, Venuše, zraněných gladiátorů, nebo lvů útočících na koně. Umístil nápadné motivy klasické architektury k ozdobení krajiny. Použil příkop, aby skryl oplocení, takže zahrada se zdá, jako by pokračovala do velké vzdálenosti. Nakonec přidal kaskády, které kompozici dodaly pohyb a drama.

Obrázek 28 – Rousham

Obrázek 29 – vodní procházka

Obrázek 30 – Saturnovy prstence

Obrázek 31 – holubník

Venkovská zahrada

Anglická venkovská zahrada je plná pestrobarevných užitných i okrasných rostlin a dekorativních prvků. Představuje jednu z nejoblíbenějších stylů. Charakteristickým rysem venkovské zahrady „je řízená neformálnost“, ale naopak půdorys zahrady může být také systémem záhonů a lemů pravidelných nebo uvolněnějších tvarů. Klasická anglická venkovská zahrada je pestrobarevnou neformální směsí charakterizovanou starodávnými květinami, které naplno rozkvetou během léta. Květiny jsou důležitou součástí této zahrady. Tento styl se hodí i pro středoevropskou zahradu, velkou nebo malou, a lze jej přizpůsobit domu bez ohledu na to, zda je starý nebo moderní. Používají se různé stromy, keře a živé ploty. Ty vytvářejí rámec neboli kostru, kolem zahrady jako celku, nebo určují jednotlivé hranice. Vysázejí se všelijaké pnoucí rostliny, které se prodírají ploty a šplhají po různých konstrukcích a stěnách. Důležité prvky venkovské zahrady jsou starodávné květiny, trvalky, zelenina a bylinky. Mezi okrasné rostliny se sadí ovocné stromy, jak pro jejich květy, tak pro jejich ovoce. V zahradě se můžou objevit aksamitníky nebo lichořeřišnice, které odpuzují různé škůdce. Dále fazole nebo tykve, díky kterým se získá nejen zajímavý, ale i překvapivý dojem. Na jednom záhonu jsou zkombinovány tyto prvky dohromady, tak se zvětší barevná škála květů. Snaha této zahrady je působit dojmem přehnanosti.

Obrázek 32 – typická venkovská zahrady

2.2 MODERNÍ ZAHRADY

V moderní zahradě je dnes kladen požadavek především na efekt, design a nenáročnost údržby. Reagují na současné pojetí architektury – jednoduchost a kvalitní materiály. Vše se prolíná v kombinacích především přírodních, moderních a designové vyvedených materiálů. Charakteristikou moderního stylu je jednoduchost linie. Tvary záhonů bývají nepravidelné a oblé. Zahrady jsou hravé v použití barev. Barvy jsou jasné, čisté a vytvářejí kontrast. Neodmyslitelně pak k moderní zahradě patří dobře zvolený zahradní nábytek a zařízení. Vhodnými stavebními detaily jsou gabiony, betonové velkoplošné dlažby a desky, dřevěné palubky. Důležitým doplňkem může být klidná vodní hladina jako zrcadlo architektury a večerní nasvícení. Při moderním pojetí zahrady jsou dekorace nepostradatelným doplňkem. Mezi estetickou dekorací do moderní zahrady patří zahradní sochy a sošky. Na zahradách najdeme nejen bazény, jezírka, kašny, ale také umělé vodní nádrže, které vypadají velmi moderně, pokud mají své osvětlení. To mohou zajišťovat ponorné reflektory. S pomocí ovocné stěny lze skloubit optickou ochranu soukromí zahrady, užitek z úrody ovoce a také stylový dekorační prvek. Velmi moderní záležitostí jsou topiari, tedy moderně vytvarované dřeviny. Koule, kostky, kužele nebo pyramidy vytvořené ze stromů nebo keřů. Pro tvarování se hodí téměř jakýkoliv strom nebo keř, nejběžnější je však tvarování stálezelených druhů.

Zvláště mě zaujala moderní kamenná zahrada. Kámen nemusí vždy v zahradě působit studeným dojmem. Skupina rostlin spolu s okrasnými kameny tvoří jediný barevný ostrov, této tzv. suché zahrady. Oblázkové dlažby patří k nejstarším a nejkrásnějším. Dnes získaly velkou oblibu a přímo magicky přitahují pozornost. Pomocí oblázků se dají vytvářet působivé obrazce

Obrázek 33, 34 – oblázkové kamenné dlažby

Kamenné koule svým tvarem i barvou oživují kombinaci různobarevných nebo štěrkových ploch. Jsou nepřehlédnutelným architektonickým prvkem. Na obrázku můžeme vidět, jak dominantně vystupuje spirála z bílého šterku, částečně ponořená ve vodě. Nenásilně každého nutí zrakem sklouznout po celé svojí linii ke středu i od něj zpět. Úspěšně se zde propojily dva prvky, kámen a voda. Rostliny po jejím obvodu jakoby bránily pohledu uniknout z této spirály.

Obrázek 35 – kamenné koule a spirála z bílého šterku

10 kroků pro moderní zahradu

1. Púdorysný vzor

Moderní zahrady mají promyšlený a zároveň alespoň v některých prvcích nápaditý pozemní plán – tj. rozčlenění pozemku na jednotlivé oblasti – cesty, terasy, záhony, trávniky, atd. Návrh může být symetrický, geometrický, se zaoblenými tvary nebo i nepravidelný se zachováním harmonických poměrů a funkčnosti.

2. Vytvoření výšek

Vše, co se zvedá nad úroveň terénu, přináší další oživení a dynamické rozvinutí pozemního plánu. Ať už to jsou zídky, zdi, ploty, rostliny, oddělující prvky, to vše přispívá k tomu, že se původní dvojrozměrný terén přemění v 3D prostor se všemi možnostmi výraznějšího působení.

3. Využití barev

Pomocí barev můžeme snadno působit na emoce, na vyvolání zamýšleného dojmu z určité části prostoru. V moderních zahradách se bohatě využívá tohoto efektu, jak přesně zvolenou barvou materiálů, tak použitím rostlinných druhů a jejich kultivarů s konkrétní barvou listů nebo květů.

4. Působení textur

Kombinacemi textur opět docílíme zajímavého, oživujícího nebo naopak zklidňujícího dojmu. Rostliny a materiály mohou být hladké, drsné, lesklé, matné, tvrdé, nadýchané.

5. Výběr materiálů

Pečlivě zvolené materiály pro stavbu teras, cest, plotů, zdí, schodů a ostatních prvků v zahradě tak, aby souzněly a tvořily podstatu zamýšlené koncepce, velmi ovlivní její moderní vzhled.

6. Vodní toky a nádrže

Pro současnou zahradu se stává vodní prvek běžně dostupným a užívaným. V mnoha případech plní rekreační funkci v podobě bazénů nebo přírodních nádrží s možností koupání, na menším prostoru se uplatní uměle vybudované toky, jezírka, malé vodotrysky apod. Jedním z nejnovějších trendů je koupání v jezírku s tím, že čistota vody je zajišťována pouze přirozenými, tj. biologickými procesy.

7. Moderní nábytek

Zvolený nábytek podtrhuje a dotváří styl zahrady. V moderní zahradě bychom měli mít na mysli, že právě jednota stylu nábytku s ostatními prvky a osázením tvoří dobrý dojem.

8. Promyšlené osvětlení

S osvětlením v zahradě se v dnešní době dá kouzlit. Světlo plní nejen svou původní funkci, ale kombinace bílých nebo barevných světelných zdrojů, osvětlených prvků s jejich stíny a místy, které se postupně noří do tmy, vytváří velmi futuristický dojem. Světlo vydávají různá klasická, solární, LED svítidla, ale stylové mohou být i plameny živého ohně. Na zahradě jsou to většinou bodová světla v záhonech, u stromů nebo v květinových ostrůvcích, která podtrhují romantickou atmosféru a umožňují vidět zahradu v celé její kráse.

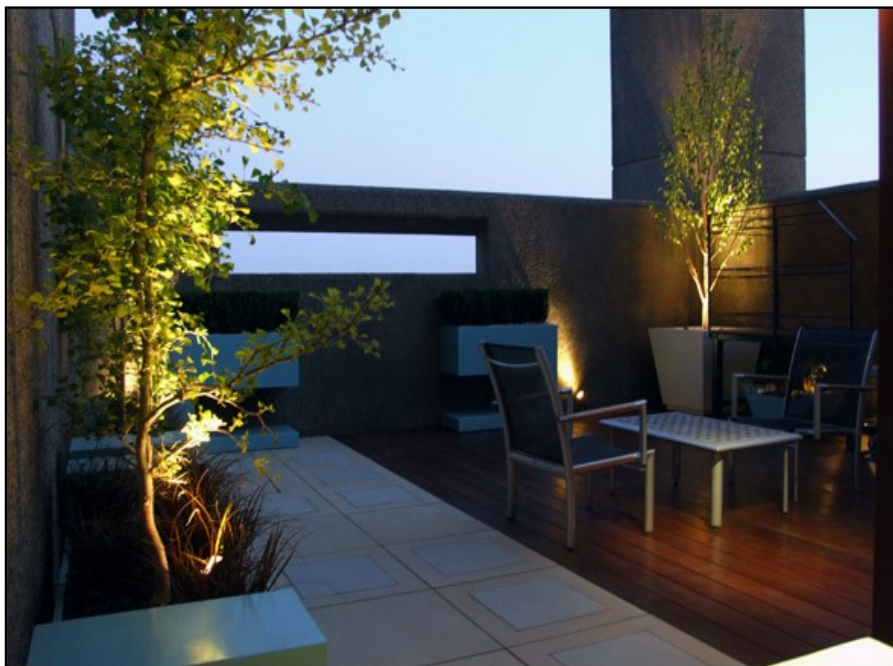
9. Rostliny a zase rostliny

Bez rostlin nelze stvořit zahradu, tedy alespoň ne v západním duchu. Rostliny jsou nedílnou součástí našich zahrad a v moderní zahradě hraje výběr rostlin jednu z nejdůležitějších úloh. Důraz se ale klade na tvar, barvu, texturu rostliny a jejich kombinace.

10. Doplnky zahrady

Truhlíky, květináče, slunečníky, dekorace – to vše jsou důležité maličkosti pro dokreslení stylu zahrady a podtržení ducha.

Obrázek 36 – moderní nábytek

Obrázek 37 – promyšlené osvětlení

Obrázek 38 – doplňky zahrady

Obrázek 39 –
výběr materiálů

Obrázek 40 –
vodní toky a nádrže

2.3 JAPONSKÁ ZAHRADA

V japonské zahradě není nic ponecháno náhodě. Všechno souvisí se vším. Japonské zahrady jsou jedním z výrazných estetických prvků japonské kultury. Pravidla jejich tvorby se vyvíjela nejméně tisíc let a vykryštovala se v umělecký obor. Ačkoli se od zahrad západního typu velmi liší, takřka bez výjimky zaujmou každého, kdo má smysl pro krásu. Umění japonských zahrad představuje umění kompozice, prolínání a rozložení mnoha elementů jako jsou stromy, keře, balvany, štěrky, písek aj. Cílem je ztvárnění japonské krajiny, zvýraznění její proměny a krásy během jednotlivých ročních období. Japonská zahrada je v podstatě trojrozměrným neustále se měnícím obrazem. Umění tvorby zahrad přišlo do Japonska z Číny. Zahrady byly součástí buddhistických chrámů a byly v nich zahrnuty prvky buddhistické kosmologie. Tyto zahrady často obsahovaly jezírko s ostrovem, na kterém stála pagoda znázorňující bájnou věž Suméru. Energie přírodních živlů, tvary přírodnin, stromů i rostlin, to vše má jedinečnou symboliku. Pro japonské zahrady je také typické maximální využití velice malého prostoru. Panuje zde dokonalé skloubení živých a neživých prvků zahrady (rostliny, voda, kámen).

Hlavním rysem zahrady, co se rostlin týče, je bonsaj, typický strom pro asijskou kulturu. Japonské zahrady částečně vycházejí ze symbolů vyjadřující budhismus a shinto přesvědčení.

Japonské zahrady získávají svůj půvab sloučením různých prvků:

písek

kameny

voda

rostliny

ozdoby – lampy, vodní nádrže, bambusové ploty

Skladba zahrad je založena na třech základních principech:

Zmenšené měřítko - Zahrady ve zmenšeném měřítku představují slavné scény a místa v malých a stísněných prostorech. Výhledy na hory a řeky miniaturizované pomocí kamenů, písku a štěrku.

Symbolizace - Je použita v téměř každé Japonské zahradě. Uhrabaný písek nebo štěrk představuje řeky, kameny zase symbolizují ostrovy. Voda je místem očisty. Samotné rostliny symbolizují krásu a bohatství naší planety.

Propůjčený pohled - Propůjčený pohled neboli shakkei je využití stávající scenérie či okolí k doplnění zahrady. Stávající krajina se stává součástí celkového designu.

Suché zahrady – KARE-SANSUI

Dobře známý typ zahrad je Karesansui - zahrada bez vody. Říkáme ji zenová zahrada. Jsou to doslova suché krajiny, které ačkoliv vznikly v dávné minulosti, jsou přímo stvořené pro moderní dobu a její architekturu. Vše je promyšlené a procítěné a zároveň poskytují dostatek prostoru pro tvůrčí fantazii. Podle slov japonského znalce Jošinobua Jošinagy je karesansui „pokusem vyjádřit nejvnitřnější podstatu vody, aniž by voda v zahradě opravdu byla, a to vyjádřit ji výstižněji, než by bylo možné tak učinit vodu samotnou.“

Myšlenka vytvořit iluzi vody prostřednictvím písku, štěrku a kamenů sahá v Japonsku do poměrně dávné minulosti a je spojená se zenovými kláštéry, kde meditace byla jednou z cest, jak dosáhnout vyššího stupně duchovního osvícení. A právě pohled na suchou zahradu vedl nejen ke zklidnění, ale i uvolnění ničím nespoutané mysli. Významným impulsem pro tvorbu těchto zahrad byla čínská tušová krajinomalba z doby Sungů ovlivněna zenovým buddhismem, který kladl důraz na intuitivní poznání a co nejúspornější vyjádření vnitřní podstaty věci. Japonci ztvárnili tento umělecký podnět kromě oblasti malířství, jedinečným způsobem tím, že jej na základě předchozích zkušeností přenesli do sféry přírody samé. Ze zeleně, kamenů a písku vytvářeli „trojrozměrné obrazy“. Tak se staly karesansui součástí parkových zahrad, soukromých domů, elegantních restaurací, hostinců a v současné době se rozšířily do celého světa. Použité jsou omezené druhy rostlin zvláště mechy. Prvek vody je zde nahrazen uhrabaným pískem vyjadřujícím vlny na hladině moře nebo kameny znázorňujícími koryto potoka či řeky. Kameny vyjadřují hory. Vše je dokonale promyšlené. Slavný příklad tohoto typu zen-zahrady je Ryoanji v Kjótu.

Za prvního známého tvůrce karesansui se pokládá zenový mnich Musó Soseki. K jeho nejproslulejším dílům patří známá zahrada v Saihodži v Kjótu, které se říká Mechový chrám. Má dvě části. Východní část s jezerem, zelení a mechem. Severní část vytváří duchovní prostředí. Musó vytvořil v Saihodži kamennou karesansui, jejíž součástí je horská stezka a mohutný vodopád bez vody.

Obrázek 41 – zahrada chrámu Saihodži

Obrázek 42 – suchá zahrada

Obrázek 43 – suchá zahrada

Obrázek 44 – suchá zahrada

Čajové zahrady – CHA-NIWA

Nejedná se o zahradu, v níž se pije čaj, jak by se mohlo na první pohled zdát. Jedná se většinou o malé uzavřené zahrady, které se rozprostírají před vchodem do čajovny, kde se vykonává čajový obřad. Jedná se o přechod od vnějšího světa k vnitřnímu světu čajovny. Tento typ zahrady má následující prvky:

Japonské lucerny (TORO)

Vodní nádrž (TSUBAKA) – kamenné mísy určené k očištění hostů před slavnostmi

Nášlapné kameny (TOBI JESI)

Čekací místo (MACHI-AI)

Čajová zahrada je vydělena z okolního prostředí plotem, často zídou, se zastřešenou brankou strážnou před vetřelci (třeba démony) dvojicí kamenných lvů. Samec má levou tlapu položenou na kouli a tímto odznakem síly se odlišuje od lvice. Za brankou stojí kamenná nádoba s vodou nazývaná *cukubai* opatřená bambusovou či dřevěnou naběračkou. Zde si účastníci obřadu opláchnou ruce, aby se symbolicky očistili od prachu vnějšího světa. V malém přístřešku za brankou pak vyčkají příchodu hostitele. Mohou se posadit na rohoži a uhasit žízeň kalíškem teplé vody. Poté je hostitel po třech nášlapných kamenech zavede na pěšinu *ródži*, po níž se budou ubírat k *čašicu*, čajové chýši.

Pouť čajovou zahradou považují Japonci za duchovní úkon. Každým krokem se návštěvník oprošťuje od břemene běžného života a snaží se očistit mysl od starostí a napětí, aby dokázal plně vstřebat atmosféru nadcházejícího zážitku. Okolí cesty nezřídka napodobovalo přirozené okolí „chýše v horách.“ Stezka je křivolaká, prochází rafinovaně vybudovanými zákoutími, kde pozornost poutníka upoutají malebné shluky skalisek, obraz horské bystřiny, pohled na vzdálené vrcholky hor či široká plocha štěrkového oceánu.

Jedním ze zahradních prvků, jehož původ lze hledat v čajové zahradě, je kamenná lucerna. Někdy má tvar pagody, jejíž čtyři patra symbolizují čtyři základní prvky – vodu, zemi, oheň a vítr. Dnes jsou lucerny pouze ozdobným

doplňkem, ale v dávných dobách skutečně plnily svou funkci, neboť čajový obřad se často odehrával pozdě odpoledne a ve večerních hodinách.

Na konci stezky očekává návštěvníka čajová chýše. Na rozdíl od běžných japonských domů postrádá čajová chýše průsvitné posuvné stěny, jediným zdrojem světla jsou okénka pod doškovou střechou. Chýše je malá a vystavěna z levného materiálu, z jílů a běžného dřeva, např. cedru, paulovnie, borovice nebo z bambusu. Podlahu kryjí slaměné *tatami* a jedinou ozdobou je výklenek *tokonoma* se svitkovým obrazem, kaligrafickou básní či ikebanou. Původně měly chýše vysoké stropy, lidé se však v takovém prostoru necítili dobře. Nakonec se výška stropu ustálila na 180 cm.

Obrázek 51 – čajová zahrada

Obrázek 52 – čajová zahrada

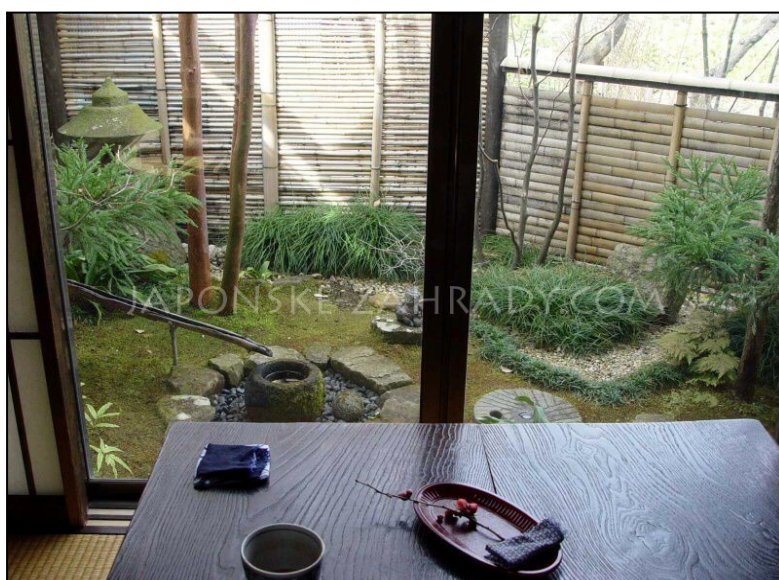
Obrázek 53 – čajová zahrada

Dvorové zahrady – TSUBO- NIWA

Dvorové zahrady jsou zahrady malých rozměrů. Jeden TSUBO je japonská míra rovnající se 3,3m². Původem je TSUBO NIWA z 15. století, kdy japonská ekonomika byla prosperující. Spousta obchodníků měla velký dům s několika skladovými objekty kolem něj. První dvorové zahrady byly v otevřeném prostoru mezi domem a skladovými objekty. Prvky dvorových zahrad jsou podobné prvkům čajových zahrad, jsou však použity rostliny stínomilně. Jsou velmi vhodné pro vytvoření moderních malých prostor na střechách nebo terasách.

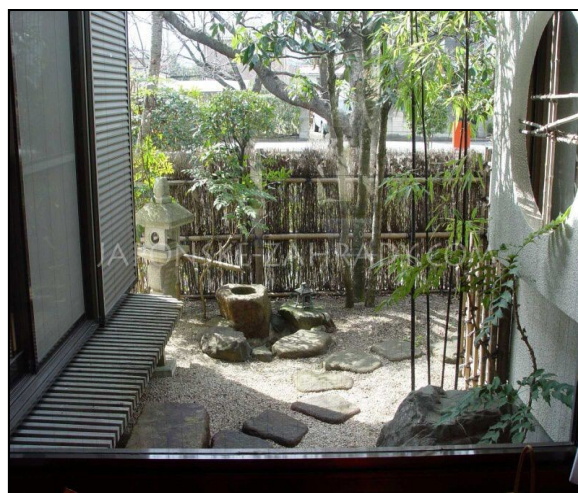
Obrázek 54 – dvorová zahrada

Obrázek 55 – dvorová zahrada

Obrázek 56 – dvorová zahrada

MINI zenová zahrada

Miniaturní zenové zahrady dodržují principy "suché zahrady". Jsou aranžovány v omezeném prostoru, např. v přenosném dřevěném rámu (cca 40x30 cm), nebo v široké keramické či kamenné nádobě. Základními prvky jsou: jemný písek, menší kameny, štěrk a mech. Přidáním dalších prvků lze vytvářet moderní designové kompozice.

Klasická MINI zenová zahrada

Klasická mini zenová zahrada pracuje se základními prvky: písek, štěrk, kameny, mech. Hlavním cílem je jednoduchost a vytvoření prostoru pro rozjímání s minimem rušivých elementů. Důraz je kladen především na kombinaci prvků kámen - voda, přičemž voda je znázorněna pouze uhrabaným pískem do tvaru vln. Uhrabávání písku je zčásti meditativní činností. Zásady tvorby zahrady jsou zde uvolněné.

Obrázek 45 – klasická mini zahrada

Obrázek 46 – klasická mini zahrada

Japonská MINI zenová zahrada

Japonská zahrada v miniaturní podobě je suchá zahrada doplněná o prvky japonské zahrady, jako např. můstky, lavice, lampy. Používá se zde i dřevo. Zahrada je celkově bohatší a tedy i náročnější na prostor. Zahrada působí živěji, protože používá více zelených prvků - mechy, drobné rostliny nebo barevné listy. Také se zde objevuje prvek skutečné vody. Nenabízí však tolik možností v práci s pískem za účelem meditace.

Obrázek 47 – japonská mini zahrada

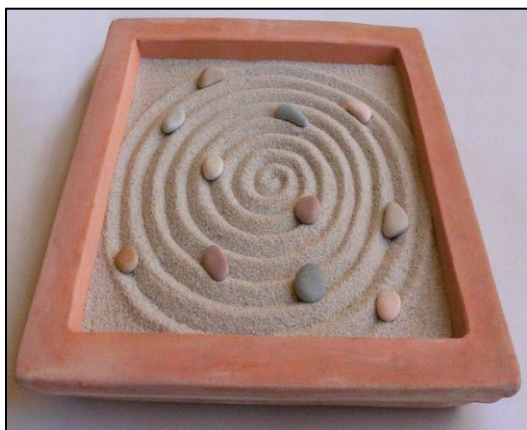
Obrázek 48 – japonská mini zahrada

Moderní MINI zenová zahrada

Moderní mini zenová zahrada je naprosto svobodná co do volby používaných prvků. Může být zcela jednoduchá (použití jednoho kamene či jiného hlavního prvku). Na druhé straně je možné kombinovat různé prvky zcela podle našich představ. Můžeme pracovat s různou barvou a velikostí písku nebo šterku. Dále použít dřevěné prvky (šlapáky, terasy, mola atd.) nebo prvky z bambusu (můstky, ploty, zástěny, rohože). Můžeme zakomponovat více zeleně (drobné rostliny), nádobu s vodou (keramickou či skleněnou) nebo prvek ohně v podobě čajové svíčky. Ve stylu moderního designu si hranice vkusu stanovuje každý sám.

Obrázek 49 – moderní mini zahrada

Obrázek 50 – moderní mini zahrada

Moje MINI zenová zahrada

Nechala jsem se inspirovat krásou japonských zahrad a vytvořila si svou mini zenovou zahradu.

K vytvoření základní mini zenové zahrady potřebuji:

- nádobu nejlépe obdélníkového tvaru, optimálně o rozměrech 30x40 cm
- jemný čistý bílo-šedý písek o hrubosti do 1 mm v objemu potřebném pro vytvoření vrstvy minimálně 1,5 cm vysoké
- vhodné kameny
- mech
- hladítko

Nejdůležitější pro mě byla sehnat vhodná nádoba. Nechtěla jsem kupovat speciální nádobu, která má hodnotu cca 350 Kč. Po dlouhém hledání se ukázalo, že nejvhodnější je obraz. Z obrazu jsem vytáhla sklo, nabarvila rám a přibila podložku k rámu. Podložku jsem zvolila netradiční, avšak velice efektní – polykarbonát. Koupila jsem sáček písku a nechala ho usušit. Poté jsem písek pečlivě přebrala a přesypala přes síto.

Písek jsem nasypala do předem připravené nádoby. Důležité je uhlazení rovné plochy písku. Pomohla jsem si pravítkem a písek urovnala. Na řadu přišlo ukládání kamenů. Ty jsem vybrala z naší sbírky od moře. Kameny jsou vždy jedinečným a originálním výtvozem přírody. Měla jsem představu, jak má zenová zahrada bude vypadat, takže samotné ukládání kamenů a mechu nebylo nic těžkého. Kameny představují skálu a některé jsou i porostlé mechem. Pak jsem pomocí dřevěné tyčinky a prstu vytvořila čáry. A moje první MINI zenová zahrada je hotová. Zahrada se stala doplňkem pro náš obývací pokoj.

Obrázek 57 – nástroje

Obrázek 58 – moje mini zenová zahrada

Obrázek 59 – dekorace v obývacím pokoji

Obrázek 60 – večerní varianta zahrady

ZÁVĚR

Závěrem bych chtěla napsat, že jsem velice ráda za tuto práci. Byla pro mě poučná a co je důležitější, bavila mě. Čerpala jsem z mnoha zdrojů, a tak jsem navštívila nejen knihovnu v Třinci, ale i vědeckou knihovnu v Ostravě. Při tvorbě kapitol týkajících se zahradní architektury v starověku, jsem měla také možnost více se dozvědět o historii. V kapitole, kde píšu o francouzských zahradách, mě fascinoval zámek Versailles. Neuvěřitelná rozloha zahrad, fontány, sochy, květinové záhony, bludiště a samotné lesy – to a mnohem více každoročně poutá miliony turistů navštívit tento zámek a projít se po těchto úžasných zahradách.

Moderní zahrady mě inspirovaly a několikrát jsem se přistihla, že si všímám zahrad kolem mě více než předtím. Kritizuji nebo naopak chválím jejich tvorbu, sladění doplňků či nábytku. Dokonce se mě již několik lidí ptalo, zda bych jim nenavrhlá zahradu. Je to vcelku vtipné, protože to, že jsem napsala 50 stránek týkajících se zahradní architektury, neznamená, že bych uměla navrhnout dokonalou zahradu. Pravdou však je, že práce mi pomohla rozšířit si obzor a zahradu jsem začala považovat i za takovou uměleckou tvorbu. Nejvíce mě zaujala japonská architektura. Zahrady jsou promyšlené do nejmenšího detailu. Zahrady vytvořené pouze ze šterku, písku a kamenů. Prvek vody je zde nahrazen uhrabaným pískem vyjadřujícím vlny na hladině moře nebo kameny znázorňujícími koryto potoka či řeky. Při tvoření mé vlastní zenové zahrady jsem zase procvičila můj cit pro tvorbu. Nebylo to pouhé položení kamene do písku nebo bezmyšlenkovitě vytvořit čáru v písku. Všechno mělo svůj cíl. Navíc se tato zahrada stala doplňkem pro náš obývací pokoj.

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obrázek 1 – zahrada Eden
- Obrázek 2 – Babylonské visuté zahrady
- Obrázek 3 – Babylonské visuté zahrady
- Obrázek 4 – Egypťské zahrady
- Obrázek 5 – Egypťské zahrady
- Obrázek 6 – Čehel sotún, Isfahán, Írán
- Obrázek 7 – Tádž Mahál, Ágra, Indie
- Obrázek 8 – Římské zahrady
- Obrázek 9 – Římské zahrady
- Obrázek 10 – palác a jeho zahrady
- Obrázek 11 – Apollónova fontána
- Obrázek 12 – v pozadí Velký kanál
- Obrázek 13 – Flore
- Obrázek 14 – Ceres
- Obrázek 15 – Bacchus
- Obrázek 16 – Saturn
- Obrázek 17 – taneční sál
- Obrázek 18 – taneční sál
- Obrázek 19 – oranžerie
- Obrázek 20 – oranžerie
- Obrázek 21 – zámek stojí zčásti na řece
- Obrázek 22 – pohled na zámek a zahrady
- Obrázek 23 – zámecké zahrady
- Obrázek 22 – pohled na zámek a zahrady
- Obrázek 24 – zámecké zahrady
- Obrázek 25 – jezero
- Obrázek 26 – rostlinná výzdoba
- Obrázek 27 – Palladiánský most
- Obrázek 28 – Rousham
- Obrázek 29 – vodní procházka
- Obrázek 30 – Saturnovy prstence

Obrázek 31 – holubník
Obrázek 32 – typická venkovská zahrady
Obrázek 33 – oblázkové kamenné dlažby
Obrázek 34 – oblázkové kamenné dlažby
Obrázek 35 – kamenné koule a spirála z bílého šterku
Obrázek 36 – moderní nábytek
Obrázek 37 – promyšlené osvětlení
Obrázek 38 – doplňky zahrady
Obrázek 39 – výběr materiálů
Obrázek 40 – vodní toky a nádrže
Obrázek 41 – zahrada chrámu Saihodži
Obrázek 42 – suchá zahrada
Obrázek 43 – suchá zahrada
Obrázek 44 – suchá zahrada
Obrázek 45 – klasická mini zahrada
Obrázek 46 – klasická mini zahrada
Obrázek 47 – japonská mini zahrada
Obrázek 48 – japonská mini zahrada
Obrázek 49 – moderní mini zahrada
Obrázek 50 – moderní mini zahrada
Obrázek 51 – čajová zahrada
Obrázek 52 – čajová zahrada
Obrázek 53 – čajová zahrada
Obrázek 54 – dvorová zahrada
Obrázek 55 – dvorová zahrada
Obrázek 56 – dvorová zahrada
Obrázek 57 – moje mini zenová zahrada
Obrázek 58 – moje mini zenová zahrada
Obrázek 58 – dekorace v obývacím pokoji
Obrázek 58 – večerní varianta zahrady

POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY:

INTERNETOVÉ ODKAZY:

Babylonské visuté zahrady:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Visut%C3%A9_zahrady_Semiramidiny

<http://divysveta.webzdarma.cz/zahrady.html>

<http://antiquus.blog.cz/0712/visute-zahrady-semiramidiny>

<http://www.starovekyegypt.net/faraoni/novarise/img/babylon-45.php>

Egyptské zahrady:

http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99edov%C4%9Bk%C3%A1_zahrada

<http://abecedazahrady.dama.cz/?article=880>

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Zahrada_\(starov%C4%9Bk%C3%BD_Egypt\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Zahrada_(starov%C4%9Bk%C3%BD_Egypt))

<http://storiografia.blog.cz/0810/jedy-z-egyptske-zahrady>

Perské zahrady:

<http://dalky.cz/cteni/c-kouzlo-perskych-zahrad.html>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Persk%C3%A1_zahrada

http://cs.wikipedia.org/wiki/Persk%C3%A9_um%C4%9Bn%C3%AD

<http://persky.webnode.cz/news/perske-zahrady/>

<http://in.ihned.cz/c1-38261810-raje-za-zdi>

Římské zahrady

http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%98%C3%ADmsk%C3%A1_zahrada

<http://www.zahrady-rostliny.cz/historie.html>

<http://goodgarden.webnode.cz/rimske-zahrady/>

Francouzské zahrady

<http://www.gardenpanorama.cz/typy-zahrad/zahrady-20-stoleti.html>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Francouzsk%C3%BD_park

<http://francie.orbion.cz/versailles/pruvodce/>

<http://zahradni-architektura.webnode.cz/typy-zahrad/>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Versailles>

<http://pruvodceparizi.cz/versailles>

<http://parizan.cz/pruvodce/historicke-pamatky/versailles/>

Anglické zahrady

http://cs.wikipedia.org/wiki/Anglick%C3%BD_park

<http://www.magazinzahrada.cz/zahradni-inspirace/anglicka-zahrada.html>

<http://www.garten.cz/a/cz/3427-venkovske-zahrady-venkovska-zahrada-v-anglickem-stylu/>

<http://www.stavebni-forum.cz/cs/article/7630/anglicke-parky-a-zahrady-i/>

<http://www.utulnydum.cz/clanek/Anglicka-zahrada-ve-venkovskem-stylu>

<http://wikipedia.infostar.cz/s/st/stourhead.html>

<http://stourheadnt.wordpress.com/>

<http://www.rousham.org/>

<http://www.rousham.org/visit>

Moderní zahrady

<http://www.modernizahrady.eu/>

<http://www.modernizahrady.eu/moderni-zahrady>

<http://www.kaorigarden.com/>

<http://www.stylovezahrady.cz/vyber-zahrad>

<http://www.moderni-zahrada.profitux.cz/>

http://www.lidovky.cz/moderni-zahrada-prirozena-a-s-pribehem-dhm-/ln-bydleni.asp?c=A100813_135431_ln-bydleni_glu

<http://www.modernidum.info/zahrada/>

<http://harmonicka-zahrada.cz/Clanky/Zahradni-architektura/Moderni-zahrada>

Japonské zahrady

<http://www.japonske-zahrady.com/>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Japonsk%C3%A1_zahrada

<http://www.japonske-zahrady.info/>

<http://japonskezahrady.com/>

<http://japonska-zahrada.chytrak.cz/>

<http://www.modernizahrady.eu/co-jsou-japonske-zahrady>

<http://astronuklfyzika.cz/JapanZahrada.htm>

<http://zenovazahrada.cz/zenovazahrada.html>

KNIŽNÍ ZDROJE:

Kniha: Nejkrásnější zahrady Evropy

Autor: Maria Brambilla, přeložila Naděžda Bonaventurová

Nakladatelství: Universum

Rok vydání: 2007

ISBN: 978-80-242-1821-2

Kniha: Naše nejkrásnější historické zahrady

Autor: Petr Dvořáček

Nakladatelství: Rubico

Rok vydání: 2008

ISBN: 978-80-7346-091-4

Kniha: Krásy francouzských zahrad

Autor: Ivar Otruba

Nakladatelství: Beta

Rok vydání: 2007

ISBN: 80-7306-320-4